DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ,

ET SANCTO LUCÆ ORTHODOXORUM MEDICORUM PATRONO.

1630

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORUM, DIE JOVIS XIV. MARTII MDCCXX.

M. JOANNE HERMENT, Medico Regis ordinario, Doctore Medico, Præſide.

An poſt cibum fumus tabaci?

URBANIS & ſtudio deditis frequens eſt ſtomachi imbecillitas : frequentiùs adhùc deliciarum patrocinium in accuſationem ſtomachi non merentis, quæſitum. Tardè concoquunt aut ingeſta copioſiora, vel prava coquere non poſſunt, præcordia inflantur, noctu ſitiunt, non dormiunt, aut non placidè ; cibus aceſcit & appetentia languet ; perindè eſt multis. In ventriculum invehuntur & remedium quærunt hebeti ventriculo, abhorrent ab inediâ, à frugalitate, aquam abominantur, & edulia ſimplicia, facilè parabilia & à ventriculo facilè ſuperanda. Hæc tamen forſàn laudant aliquandò, ſed in uſum non admittunt. Malunt morbum quem inſimulent ; ſæpiſſimè faciunt, fovent, augent. Monendi tamen vel importunè. Bonum eſt quod naturale. Ventriculus ſibi & corpori univerſo victum proſpicit & parat. Si in functione deliquerit, non ſarcitur commiſſum. Ut non peccet animadvertendum. Norma eſt recta & maximè naturalis adminiſtratio. Opus exigendum, pro roboris ratione ; nec nimiùm, nec operoſiùs. Impedimenta removenda, quæ ferè omnia ad plenitudinem redeunt. Quod ſolus ventriculus poteſt, ſinendum ut faciat. Igitur ingeſta arctè complectitur, nec vacuum relinquit locum, quàmlibet exiguum ſit, quod in ſe continet. Ab omni aliâ re quieſcit dum vacat coctioni. Quævis paſſio actionem interturbat. Motus vehemens corporis, animi perturbatio, dolor, febris, coctionem fruſtrantur. Moliris intenſiorem virtutem, quæ fit tùm alteratio ciborum non eſt naturalis, ideòque imperfecta aut prava. Stimulum addis ? deſerere cogis inceptum, quod non impunè intermittitur. Una eſt ciborum alteratio proficua, quæ in chylum nutriturum, dulcem, pinguem, ſubſtantiæ mediocris & æqualis terminatur ; talem non obtinebis unquam à vehementiâ, ſed ab æquabilitate, non à remotione rerum inſervientium, ſed opportunâ adhibitione ; ab organo liberè agente, neceſſaria admittente, non ſuperfluis obruto.

QUÆSTIONEM moves de ſuperfluo, de deficiente, de organo ſpontè agente & excitato, ſtimulo adhibito ; de neceſſariis admittendis, rejiciendiſque ſuperfluis. Addis, Medici officium eſt detractio redundantium, adjectio deficientium ? Benè, ſi opportunè. Audi : finis Medicinæ eſt conſervatio ſanitatis præſentis, abſentis reſtitutio, ſalubre ad aliud refertur, quod ſanum cupimus. In eo cauſa eſt vel ſignum ſanitatis. Totum corpus ſimul reſpicit, vel magis propriè partem determinatam. In ventriculi coctione, totum agit corpus, ideòque prodeſt quod totum juvat : peculiaris eſt ventriculi functio, nulla ferè pars totum magis afficit & à toto magis patitur : omnibus ſympathiæ cauſis obnoxius, ſive abſolutis, ut ſunt ſubſtantiæ ſimilitudo, ſocietas operis, communitas vaſorum, connexio, vicinia : vel privantibus ut influxus negatio, prohibitus effluxus, motus compreſſus & exſtimulatus. Signum eſt ſalubre conſtans, ſi pari ratione appetatur & coquatur, atque viciſſim. In ipſa actione facilis eſt rei ſalubris tolerantia & ab ea ſolatium ; poſt actionem, infirmitatis extinctio, reſtitutio ſanitatis ; vegetum corpus functiones bellè exequitur. Cave credas ab evacuatione copioſâ meliùs futurum, aut à laborioſâ corporis concuſſione. Turbatur corpus ab inſalubribus, vexantur partes, functiones interpellantur. Si contingat, ut quid ſimile ſit moliendum, id quaſi per tranſennam, ut ab onere liberetur corpus & ſibi reddatur, nec quantum vacuatum fuerit animadvertendum, ſed quale, ſcilicet nocens aut nocivum.

SI dubites an fumus tabaci functiones interturbet & vexet partes ; conſidera quid ſit & quid præſtet. Tabacum ſive petum & nicotiana ſulphure abundat & ſale volatili acerrimo. Adeò vehemens eſt ejus oleum ad vomitum ciendum, ut naribus ſubjectum cogat evomere, ipſa aqua ſtillatitia vomitum provocat. His non uteris quæ ſibi reddita & libera à ſuis compedibus, potentiora ſunt ? Sed fumus eadem continet & ex iiſdem conſtat non omninò compactis. Magnas virtutes prædicas ? Sunt revera : ſed quæ magna eſt virtus extremo propior eſt, nec ſine cautela adhibenda. Extrema extremis reſervantur. Quocumque modo adhibeas tabacum, nihil mediocre expecta. Viride ad motum potenter reſolvit, tritum vehementiùs : exuſti cinis cauſticus carnes exedit putridas & chironia ſanat ulcera. Siccum naribus inditum membranam convellit, ut non ſolùm mucus exprimatur quaſi ſollicitatus, ſed ſerum fundatur ut in coryſâ. Folii fruſtulum ore contineatur, vel fumus è fiſtulâ excipiatur, ſalivæ ductus, glandulæ maxillis appoſitæ maximam vim ſalivæ evomunt, & ſucceſſivâ torturâ pulmo viſcoſam pituitam exprimit è larynge & trachæâ arteriâ, è gula, æſophago non minus extrahitur. Ventriculum ſubvertit & nauſeam vomitumque ciet. Aſſuetos habet mitiùs : at defluentis pituitæ copia eumdem ventriculum inundat ; è toto corpore ſudorem pellit & ſimul alvum deturbat. Elixatum & jus clyſtere injectum non modò per alvum purgat, ſed & per vomitum, horrendaque parit ſymptomata. Quod damni non affert ſaliva, ſi eo fumo conſpurcata in ventriculum impluat. Lactea vaſa ſubit & in ſanguinea deferet ſales acerrimos & ſulphur narcoticum. Enimverò, venenum laudas cùm ſævit in præcordiis, conſpicuum cardialgiâ, nauſea & vomitu diro. Cum moleſta vertigo quaſſat ebrium caput, cùm ſuffuſio tenebricoſa inſtantem mortem prænuntiat.

SCILICET venenum eſt. Venenum intelligitur, quod ſub parva mole corpus humanum diverſâ ratione lædere poteſt. Nihil obſtat quominus idem venenum audiat & remedium ſtrenuum at periculoſum. Quod in tabaco & ejus excepto fumo vehementius eſt quàm ferri poſſit aut debeat, illud idem commendat & nocet. Primus hauſti fumi effectus eſt nervoſarum partium concuſſio. Secundus eſt, & à primo pendet, ebrietas, vertigo, ſpaſmus univerſus expreſſionis ſuccorum & humorum corporis cauſa. Undè per accidens, levamen : neceſſariò contingit partium lapſus, ruina. In juventute firma ſtamina, conſtans ſtructura, & inde inculpata ſanitas, validumque robur ſuſtinent impetum. Quæ ab eo attritio nervorum, perverſio, depravatioque functionum edocent brevì, quæ quaſi ſenes circumveniunt incommoda. Fugit frontis honor, victa membra, languet appetitus, viſcera fatiſcunt, arthritis contundit articulos, caput infirmum, gelidè quidvis ſenex timidèque miniſtrat. Tot ubique ruinis concidentibus, ſanguini intercluditur iter ut brevior in dies illius circuitus, tandem omninò cum calore deſinat. A cibo fumus hauſtus non adeò vehementer quatit nervos, ſed magis officit digeſtioni, totique corpori labem inurit contumaciorem, ut cæteræ partes, ventriculus, & reliquis fortius, percellitur. Cibos non benè coctos ejicit, expreſſa per vim pituita permiſcetur, atque, ut fit in commotione vehementi, partes emittunt quæ ſervanda tradiderat natura, accipiunt, quæ ordine conſtituto vetuerat, ut ſuſciperent. Hoſtis penetralia ſubit. Sic erat tanta cura in ciborum copiâ & delectu. Dicam quod res eſt, vetus erat crapula & novæ deſiderium. Hæ fumi deliciæ, hoc lenocinium. Venenum eſt, ſed venenum cupiditatibus ſervit. Proditor placet in animi perturbationibus. Corpus chylo veteri plenum & infarctum reſpuit de novo appoſita ; locus non ſuppetit ; fit via vi, rumpunt aditus & clauſtra viarum.

ALIMENTORUM neceſſitas, vini præſtantia, in eduliis euchymis, ſubſtantiæ ſimilitudo & benigna qualitatum temperies decipiunt nos. Nimiâ quantitate ſucci, optimi licet, oppreſſi jacemus inter frugalitatis encomia. Nullus intra neceſſitatis & naturæ limites diætam conſervat. Jugulant nos artes ad vitam conſervandam & beatiorem reddendam excultæ. Chylus ex præcedenti cibatione in ſanguine reſiduus, vel in glandulas vaſave excretoria amandatus, ob vitæ mollitiem reſtitat, exercitio excutiendus. Aër in eo compreſſus, ſed calore corporis & irrequietâ cordis pulſatione valdè rarefactus, fibras omnes & organa torquet. Senſus & conſuetudo novum chylum ſollicitant ad leniendam ægritudinem & libertatem obtinendam chyli veteris, facti viſcidioris. Hic eſt crapulæ ſenſus. Malum malo ſæpè metuendo magis, pellitur. Fumus tabaci adhibetur ad crapulam ſolvendam, potentiſſimè ſolvit, ſed damnum infert nervis, quorum fibras dimovet à ſitu & mutat figuram naturalem, motum inducit alienum. Functiones pervertit ; titillatio in ægritudine tam grata, epilepſia eſt primùm levis, ſed uſu continuato creſcit, & fatiſcente familiâ nerveâ, fatigatis cerebri membranis, ex convulſivo motu fit convulſio, ſuccedit epilepſiæ, paralyſis & apoplexia. Cætera viſcera ſua damna patiuntur. Longè à naturæ propoſito abſunt, qui poſt cibum fumum hauriunt, juvare credunt ventriculum in excoquendo cibo, & turbant in opere. Coctionem ſperant perfectiorem & præter imperfectum chylum, colluviem pituitoſam inferunt in vaſa lactea & ſanguinea ; hoc unum obtinent, ut perdant partem chyli quam totis votis exoptabant ſibi ex præſtantioribus eduliis, ſpe duplici falſi, decepti luxuriâ.

BIBLIOTHÈQUE

Non ergò poſt cibum, fumus tabaci.

Proponebat Pariſiis PETRUS MALOET, Claromontanus apud Arvernos, Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1720.